

Marta Karolina Woźniak

Summary of the doctoral dissertation "Registration of wills and its impact on the security of legal transactions (*de lege lata and de lege ferenda*)"

Each natural person will become a testator in the future, whose death occasions the testate or intestate succession. When deciding to create a will, it is extremely important in the view of legal transactions security, not only does it comply with the applicable regulations, but also could be disclosed after the testator's decease. An undisclosed will is treated as non-existent.

In order to solve this problem, the National Council of Notaries in Poland established in 2011 the Notary Register of Wills (NORT), which allows the registration of every will drawn up by a civil law notary in the form of a notarial deed and a holographic will, if it is deposited in a notary's office, and thus its discovery upon the testator's death.

The purpose of this dissertation is to analyze the process of will registration in Poland and Europe, examine its impact on the security of legal transactions and try to answer the question whether the optional registration of only these two will forms ensures its sufficient level.

The dissertation consists of an introduction, five chapters, as well as a summary and final conclusions.

Chapter I. presents one of the key law principles – the principle of legal security transactions together with selected instruments of its guarantee. It also explains civil law notary and public registers role in particular notary registers.

Chapter II. contains an analysis all will forms provided by the Polish Civil Code (in particular in the context of the legal transactions security and possible registration in NORT) and indicates the consequences of disclosing a will after establishing the right to inheritance.

Chapter III. concerns the European Network of Registers of Wills, created by the ARERT Association including, among others, Polish NORT registry.

Chapter IV. focuses on analysis of the Notary Register of Wills - by indication of the legal basis for its functioning, its structure, operation - the course of registration and searching for wills in Poland.

Chapter V. presents an analysis of surveys that concerned the issue of drawing up and registering a will - in particular the scale of this phenomenon, the reasons why dispositions of

property in the event of decease are so rare in Poland, the respondents' approach to NORT and their knowledge of who and where can register a will, what data is in the register, to whom and under what conditions may be disclosed and what is the cost of registering the will.

Małgorzata Karolinska
Białystok 17.11.2021 r.

Mgr Marta Karolina Woźniak

Nr indeksu 35622

Streszczenie rozprawy doktorskiej „Rejestracja testamentów i jej wpływ na bezpieczeństwo obrotu prawnego (*de lege lata* i *de lege ferenda*)”

Każda osoba fizyczna stanie się w przyszłości spadkodawcą, po którym dojdzie do dziedziczenia – czy to ustawowego, czy też testamentowego. Decydując się na sporządzenie testamentu, niezwykle istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa obrotu prawnego, jest nie tylko to, aby był on zgodny z obowiązującymi przepisami, ale również, by został ujawniony po śmierci spadkodawcy. Nieujawniony testament jest bowiem traktowany jako nieistniejący.

W celu rozwiązania tego problemu Krajowa Rada Notarialna w 2011 roku utworzyła Notarialny Rejestr Testamentów (NORT), który umożliwia rejestrację każdego testamentu sporządzonego w formie aktu notarialnego oraz holograficznego, jeżeli zostanie on zdeponowany w kancelarii notarialnej, a tym samym, jego odnalezienie po śmierci spadkodawcy.

Celem niniejszej dysertacji jest analiza procesu rejestracji testamentów w Polsce i w Europie, zbadanie jej wpływu na bezpieczeństwo obrotu prawnego oraz próba udzielenia odpowiedzi na pytanie czy fakultatywna rejestracja tylko tych dwóch form testamentów zapewnia jego wystarczający poziom.

Praca składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów oraz podsumowania i wniosków końcowych.

Rozdział I. przedstawia jedną z kluczowych zasad prawa – zasada bezpieczeństwa obrotu prawnego wraz z wybranymi instrumentami jej gwarancji. Wyjaśnia także jaką rolę w jej zapewnianiu pełni notariusz oraz rejestry publiczne, w szczególności Rejestry Notarialne.

Rozdział II. zawiera analizę wszystkich form testamentów przewidzianych w kodeksie cywilnym (w szczególności w kontekście bezpieczeństwa obrotu prawnego oraz ewentualnej rejestracji w NORT) oraz wskazuje konsekwencje ujawnienia testamentu już po stwierdzeniu praw do spadku.

W rozdziale III. została omówiona Europejska Sieć Rejestrów Testamentów, utworzona przez Stowarzyszenie ARERT, której częścią jest m.in. polski rejestr NORT.

Rozdział IV. Zawiera szczegółową analizę Notarialnego Rejestru Testamentów – wskazanie podstaw prawnych jego funkcjonowania, jego struktury, działania – przebiegu rejestracji i wyszukiwania testamentów w Polsce.

Rozdział V. przedstawia analizę badań ankietowych, które dotyczyły kwestii sporządzenia i rejestracji testamentu – w szczególności skali tego zjawiska, powodów, dla których w Polsce tak rzadko dochodzi do rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci, podejścia ankietowanych do NORT oraz ich wiedzy na temat tego kto i gdzie może zarejestrować testament, jakie dane znajdują się w rejestrze, komu i pod jakim warunkiem mogą zostać udostępnione oraz jaki jest koszt rejestracji testamentu.

Marta Karolina Woźniak
Białystok 17.11.2021r.